

Recensie de Volkskrant ★★ Oom Wanja

‘Oom Wanja’ is gemakkelijk en toegankelijk dankzij de vlotte bewerking van schrijver Peer Wittenbols

Het spel van Jeroen Spitzenberger en Jan-Paul Buijs is van hoog niveau. De laatste creëert veel memorabele momenten.

Jeroen Spitzenberger in ‘Oom Wanja’ van Toneelgroep Maastricht.Bron Ben van Duin

In de adaptatie van *Oom Wanja* van regisseur Michel Sluysmans is de gelijknamige hoofdrolspeler opvallend schreeuwerig en onhebbelijk. Wanja, een vrijgezel van middelbare leeftijd die een boerderij runt, is diep teleurgesteld in het leven. Anno 2026 volkomen geloofwaardig, aangezien de wereld in brand staat.

Wat de bekroonde acteur Jeroen Spitzenberger als de grillige Wanja vooral tastbaar maakt, is zijn eenzaamheid. Dat doet weer denken aan de ‘eenzaamheidsepidemie’ die momenteel veel mannen schijnt te treffen.

Peer Wittenbols schreef een vlotte bewerking van de beroemde tragikomedie van Anton Tsjechov. Wanja brengt zijn dagen door op de boerderij met zijn jonge nicht en zijn moeder. De opbrengsten van de boerderij gaan echter naar Wanja’s pompeuze zwager Alexander, een emeritus hoogleraar die getrouwd was met Wanja’s overleden zus Vera.

In Wittenbols’ versie ontbreekt een personage (huisbediende Marina), maar zo is er meer ruimte voor andermans frustraties. Desillusie, onbeantwoorde liefdes en rouw voeren nog altijd de boventoon. Die worden mooi weergegeven op het vrij kale en tijdloze decor:

de kleine stoeltjes waarop Wanja en zijn moeder (Anneke Blok) vaak zitten, onderstrepen hun machteloosheid. De kalme moeder, gekleed in het zwart, rouwt immers voortdurend om haar dochter Vera. Wanja op zijn beurt om het leven en de liefde die hij nooit heeft gekend.

Het bezoek van de hooggeëerde Alexander (gespeeld door een wat uitgeblust ogende Jaap Spijkers) en zijn veel te jonge echtgenote Jelena (Wendell Jaspers) wordt verbeeld in de vorm van een enorme stoel. Een waar ze bovenop verblijven en die ze zelfs met een ladder moeten beklimmen.

Hun bezoek leidt niet alleen tot meer onrust bij Wanja, die Alexanders successen niet kan verdragen. De lokale arts (een droogkomische rol van Jan-Paul Buijs) raakt in de ban van Alexanders vrouw. Hun geduw en getrek is een feest om naar te kijken: prachtig hoe Jaspers' wat afstandelijke elegantie in een romantische scène plaatsmaakt voor kwetsbaarheid.

Buijs creëert meer memorabele momenten. Of hij nu in een dronken staat een weerwolf nadoet of de natuur bezingt, door zijn melancholische stem en aandoenlijke blik weet hij de hele voorstelling de aandacht op zich te vestigen.

Regisseur Michel Sluysmans heeft daarnaast de gedurfde keuze gemaakt om muzikant Emil Szarkowicz voor de rol van huisvriend Telegin te casten. Veel tekst heeft Szarkowicz gelukkig niet en zijn Nederlandstalige liedjes raken helaas ook niet bepaald een snaar. Het steekt al met al nogal af bij het meer soepele spel van de andere acteurs.

Sluysmans *Oom Wanja* is grotendeels vermakelijk en toegankelijk, zonder al te nadrukkelijk naar het heden te verwijzen. Dit is vooral te danken aan schrijver Wittenbols en het hoogstaande spel van Spitzenberger en Buijs. Twee acteurs die de existentiële crises van hun personages, die 130 jaar geleden werden gecreëerd, opnieuw invoelbaar weten te maken.